Cena 25 groszy | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

№ 25. Łowicz, piątek dnia 29 lipca 1932 r. Rok I.

Tygodnik regjonalny, wychodzi w każdy piątek.

Prenumerata roczna 10 zł.; półroczna 5 zł. 50 gr.; kwartalna 3 zł.; miesięczna 1 zł.
—) Ceny ogłoszeń za wiersz garmontowy lub jego miejsce: (—
na pierwszej stronie przed tekstem zł. 1, na następnych stronach po 60 groszy. ||| Ogłoszenia drobne na ostatniej stronicy po 20 groszy za wyraz.

Adres Redakcji i Administracji — Łowicz ulica Piłsudskiego № 48 m. 2 Redakcja jest czynna codziennie od godz. 16 do 17 nadto we wtorki i piątki wszelkie sprawy dotyczące pisma załatwiać można od godz. 11-ej do 13-ej w lokalu „Ogniska Nauczycielskiego" Rynek Kościuszki 11/12 w oficynie. Prenumeratę i ogłoszenia przyjmuje również „Księgarnia Łowicka". Rękopisów niezastrzeżonych Redakcja nie zwraca.
Redakcja zastrzega sobie możność czynienia skrótów w artykułach.

Do życiorysu gen. Klickiego.

W Nr. 21 „Życia Łowickiego" z 1 lipca b. r. p. Jan Wegner w swem streszczeniu biografji generała Klickiego pisze, iż generał „1 maja 1831 otrzymał urlop do wód mineralnych w Czechach", a nie otrzymawszy zezwolenia na wjazd do Austrji, leczył się w Krzeszowicach. Otóż warto zanotować, że wyjazd generała Klickiego postanowił Rząd Narodowy wyzyskać i powierzyć mu pewną misję dyplomatyczną. Wobec tego, że Prusy i Austrja nie uznawały paszportów rządu powstańczego, było rzeczą bardzo trudną utrzymać kontakt z zagranicą. Nasze ministerstwo spraw zagranicznych musiało swych agentów i kurjerów wysyłać pod rozmaitemi pretekstami interesów prywatnych. W sprawie misji, jaką powierzyć miano Klickiemu, znajdują się w archiwum Czartoryskich w Krakowie w papierach Rządu Narodowego z roku 1832 następujące dokumenty: list gen. Klickiego do ks. Adama Czartoryskiego, prezesa Rządu Narodowego, z 18 maja 1831 r. z Łowicza (rękopis 5478), w którym Klicki oznajmia swój zamiar wyjazdu do Marienbadu i Karlsbadu, jechać chce przez Kraków, wyraża gotowość podjęcia się zleceń Rządu i prosi o przysłanie wskazówek na piśmie. Mamy dalej „instrukcję dla generała, udającego się do wód" (rękopis 5303). Zachowana jest w brulionie z poprawkami własnoręcznemi Adama Czartoryskiego, data 26 lipca 1831. Rząd Narodowy poleca generałowi Klickiemu objaśnić w Wiedniu powody nieudanej reformy rządu. Wreszcie jest list Klickiego do Czartoryskiego, pisany z Krzeszowic 27 lipca 1831 (rękopis 5478). Generał donosi, że konsul austrjacki w Krakowie czyni trudności co do wizy, ma jednak nadzieję, że uda mu się je przezwyciężyć. Omawia następnie otrzymaną instrukcję. „Bardzo łatwem mi będzie—pisze—wypełnić wszystkie przepisane przez księcia artykuły, zgadzam się ze wszystkiem, żaden dobry Polak innych przekonań mieć nie może". W końcu listu znajduje się omówienie przyczyn klęski Dwernickiego i Giełguda, oraz opinja o potrzebie wzmocnienie pospolitego ruszenia oddziałem regularnej armji.

Dr. Józef Dudkiewicz.

Dzień 31 lipca — Święto Morza.

Ktokolwiek nie zna jeszcze Polskiego Morza nie zna czaru jego fal niech w r. b. jedzie do Gdyni na „święto naszego morza".

Ulgowy przejazd do Gdyni może odbywać się w dniach 28, 29, 30 i 31 lipca — powrót z Gdyni w dniach 31 lipca, 1 i 2 sierpnia r. b.

Przejazd ulgowy przysługuje grupom składającym się conajmniej **z pięciu osób** na zasadzie zaświadczeń wydawanych przez Ligę Morską i Kolonjalną (Oddział łowicki—Inspektorat Pracy) i Starostwo

Koszt przejazdu ulgowego z Łowicza do Gdyni i zpowrotem wynosi 17 zł. od osoby.

JUBILEUSZ
rozwoju dróg w pow. łowickim
sprawozdanie za 1921—1931 r.

W 1931 r. upłynęło 10 lat od chwili kiedy Sejmik Łowicki przystąpił poraz pierwszy do budowy dróg w powiecie.

Ponieważ powiat łowicki jest powiatem wybitnie rolniczym i dobra sieć dróg bitych ma dla niego znaczenie pierwszorzędne, samorząd coraz więcej przywiązywał wagi do skutecznego polepszania dróg.

Zadanie jakie sobie sejmik postawił nie było jednak łatwe, gdyż teren powiatu przedstawia równinę miejscami podmokłą, nieobfitującą (z małemi wyjątkami) w materjał potrzebny do budowy dróg jak kamień, żwir i t. p.

Poza tem powiat przecięty jest rzeką Bzurą, z dopływami: Rawką, Skierniewką (Łupią), Sludwią-Przysowią i Mrogą. Dopływy te z kolei mają szereg mniejszych dopływów, co w całości stanowi bardzo gęstą sieć wodną. Ze względu na powyższe budowa dróg w powiecie łowickim jest wyjątkowo trudną i kosztowną, gdyż wymienione rzeki tworzą szerokie doliny, przekraczanie których zmusza samorząd do budowy kosztownych nasypów i mostów.

Pomimo tych trudności powiat łowicki w okresie tych 10 lat w szczególności zaś od 1926 r. wybudował cały szereg dróg utwardnionych, w pierwszym rzędzie uwzględniając odcinki gospodarcze najwięcej zainteresowane budową pomimo, że były to odcinki najtrudniejsze i najkosztowniejsze, albowiem przecinały nasypami doliny rzeki Bzury pod Sobotą i Kompiną oraz doliną rzeki Sludwi pod Retkami i rzeki Mrogi pod Psarami.

Obecnie prowadzi się jeszcze jedno przecięcie doliny rzeki Bzury i Nowej na trasie Zduny—Bocheń pod Bocheniem.

O wysiłku powiatu w tym kierunku może posłużyć przykład, że na jedno przejście doliny rzeki Bzury pod Kompiną długości 1600 mtr. dowieziono na nasyp 80.000 mtr³ ziemi, oraz wybudowano najdłuższy most w powiecie.

Sejmik Łowicki, uporawszy się w pierwszych latach swej działalności z budową najkonieczniejszych i najtrudniejszych odcinków dróg powiatowych, w ostatniem trzechleciu bardzo intensywnie zajął się budową i utwardnieniem dróg gminnych, których w powiecie jest 1625 klm.

Aby zdać sobie sprawę z działalności Sejmiku w tej dziedzinie oraz natężenia budowy w poszczególnych latach, może nam posłużyć następujące zestawienie:

Rok	Ilość wybudowanych kilometrów
1921	0,350
1922	0,932
1923	0,765
1924	0,850
1925	2,870
1926	3,851
1927	4,994
1928	8,703
1929	23,931
1930	29,786
1931	16,541
razem:	93,593 klm.

Jednocześnie z budową dróg stwarzała się konieczność budowy nowych i odbudowy starych mostów, oraz dużej ilości przepustów, które w myśl wskazań Sejmiku w miarę zniszczenia się starych mostów drewnianych buduje się na ich miejsce mosty żelbetowe; mostów tych zbudowano w okresie sprawozdawczym 23 szt. oraz 211 przepustów betonowych o łącznej dług ści 174 mtr. b.

Dr. JÓZEF DUTKIEWICZ.

Dzieje dawnego seminarjum nauczycielskiego w Łowiczu. (1786—1845).

(ciąg dalszy)

Jeziorowski, zapytany z Berlina o opinję, potwierdził, że gmach bernardynów w Łowiczu nadaje się w zupełności na pomieszczenie zakładu. Wobec tego król pruski podpisał 30 czerwca 1804 r. dekret o utworzeniu seminarjum nauczycieli elementarnych w Łowiczu. Seminarjum to, ponieważ miało obsługiwać dwa departamenty, miało być liczniejsze niż seminarjum poznańskie; przewidywano etatem 20 kandydatów, a w Poznaniu tylko 12. Jeziorowski otrzymał nominację do Poznania, gdzie seminarjum miało być uruchomiono wcześniej. Rektorem seminarjum w Łowiczu został następca Jeziorowskiego na stanowisku inspektora seminarzystów polaków w Cylichowie, Burgund.

Burgund był zniemczonym ślązakiem, pochodził z Wrocławia. Był ex-duchownym, studjował jako stypendysta rządu na uniwersytetach w Berlinie i w Halli. Po polsku umiał mało. Ten fakt wstrzymywał przez pewien czas jego nominację. Władze uważały, że kierownik Seminarjum musi umieć po polsku. Burgund wyjaśniał, że choć nie umie mówić tak jak polak rodowity, przecież zna gramatykę i umie się porozumieć po polsku. Drugim nauczycielem w Łowiczu został mianowany seminarzysta z Cylichowa, Siewieluński.

Seminarjum w Łowiczu nie otrzymało odrębnego statutu. Miano się posługiwać tymczasem regulaminem seminarjum poznańskiego. Kamera warszawska a potem rektor Burgund opracowali dwa projekty „urządzenia seminarjum w Łowiczu”. Oba jednak zostały skrytykowane. Kwestją sporną było określenie warunków wstępu do seminarjum. Kamera żądała, aby nowowstępujący umieli czytać i pisać po polsku i po niemiecku. W Berlinie uznano, że chwilowo trzeba ograniczyć się do wymagania umiejętności porozumienia się w języku niemieckim. Projekt Burgunda uznano za zbyt rozwlekły, ujęty nieprawniczo. Krytykowano sztuczność układu. Burgund swój projekt przedłożył bez zmian Izbie Edukacyjnej. Jest drukowany w całości w „Źródłach do dziejów Izb Eduk.” wydanych przez ks. Kukulskiego.

Burgund został mianowany rektorem we wrześniu 1805 r. Jednak otwarcie instytutu, zapowiadane na wiosnę 1806 r., odwlokło się do jesieni. Gmach pobernardyński wymagał gruntownego remontu, a dopóki rektor nie przybył do Łowicza, nic nie robiono. Nauka zaczęła się we wrześniu 1806 r. Było 12 stypendystów, wśród tych paru przybyło z Cylichowa. Uruchomiono jednocześnie przy seminarjum szkołę wzorową. Etat instytutu przewidziany był na 8100 talarów rocznie. Lekcje w nowoutworzonem seminarjum trwały tylko dwa miesiące. W listopadzie wkroczyły do Łowicza wojska francuskie. Ogłoszono powstanie narodowe. Uczniowie Seminarjum prawie wszyscy wstąpili do wojska. Gmach został zajęty na lazaret. Paru uczniów znalazło schronienie przy kapitule. (d. c. n.)

I ta dziedzina gospodarki drogowej stanowi poważną pozycję, gdyż w tym okresie, poza wskazanemi wyżej małemi mostkami betonowemi wybudowano nastepulące większe mosty, systemu klockowego: św. 117 mtr. w Kompinie oraz drewniany most systemu Inż. Rychłowskiego z że betowemi wkładkami światła 80 mtr. w Sobocie; na rzece Rawce pod Bolmowem wybudowano drewniany most św. 77,7 mtr., oraz 2 mosty o świetle po 12 mtr.

Na odnodze rzeki Bzury pod Łazinkiem wybudowano most drewniany św. 20,8 mtr, oraz wyremontowano dwukrotnie drewniany most światła 22 mtr. pod Bielawami na rzece Mrodze. Na rzece Skierniewce pod Dzierzgowem odbudowano most drewniany światła 26 mtr. i w Bełchowie—takiż most św. 26½ mtr.

Następnie wybudowano na rzece Słudwi pod Retkami żelazny most elektrycznie spawany światła 16 mtr. systemu Inż. Bryły. Jest to drugi most tego systemu w Europie. Poza tem odbudowano drewniany most światła 17 mtr. pod Arkadją na rzece Skierniewce i światła 12 mtr. pod Łowiczem na rzece Zielkówce oraz wyremontowano 38 mniejszych mostów drewnianych.

Równolegle z budową i odbudową dróg i mostów powiat nie zaniedbywał konserwacji już istniejących dróg i za ostatnie dziesięciolecie odnowiono następujące ilości dróg:

Rok	Ilość kilometrów	Ilość zużytego szabru m³
1921	1,000	400
1922	1,350	550
1923	6,000	2,500
1924	5,144	2,100
1925	—	—
1926	4,686	1,696
1927	6,500	2 290
1928	13,749	4,604
1929	15,292	3,798
1930	6,900	1,910
1931	4,787	1,237
	65,408 klm	21.085 m.³

Jak wyżej zaznaczono, nie wszystkie okolice powiatu łowickiego posiadają potrzebny i odpowiedni materjał do budowy dróg bitych i dlatego tam gdzie brakuje kamienia buduje się żwirówki zaś gdzie i żwiru niema Oddział Techniczny prowadzi tak zwane ulepszanie dróg gruntowych, polegające na okopaniu rowami, rozszerzeniu i wyrównaniu drogi

W 1928 r.	wyżwirowano	3,570 klm.
„ 1929 r.	„	7,480 „
„ 1930 r.	„	8,950 „
„ 1931 r.	„	4 848 „
	razem:	24,848 klm.

oraz wyrównano i okopano rowami w tych latach 97,217 klm. dróg gruntowych.

W ogólnej akcji budowy i konserwacji dróg nie pominięto też sprawy obsadzania dróg drzewkami; do tej pory wysadzono 21.540 szt. drzewek wartości około 70.000 zł. w tem 11.593 szt. owocowych, a reszta w większości miododajne.

Reasumując powyższe, widzimy, że od 1921 r. gospodarka drogowa poczyniła znaczne postępy, zgęszczając sieć dobrych dróg w powiecie i przyczyniając się w ten sposób do podniesienia rolnictwa i dobrobytu powiatu.

W zestawieniu więc od 1921 r. wykonano:

1) nowych szos powiatowych i gminnych 93.593 klm.:
2) wybudowano i przebudowano 251 mostów i przepustów,
3) odnowiono 65¼ klm. szos na co zużyto 21,085, mtr³ szabru,
4) wyżwirowano 24,848 klm. dróg gruntowych,
5) okopano i wyrównano 97,217 klm. dróg gruntowych,
6) wykonano 19,152 mtr.² bruków w osadach,
7) zasadzono 21,540 szt. drzewek,
8) wybudowano garaż i składy na maszyny i narzędzia drogowe.

Stanowi to znakomity dorobek, świadczący, że wysiłki i świadczenia na te cele nie poszły na marne.

W pracach nad rozbudową sieci dróg w powiecie duży udział brał samorząd gminny, uchwalając bezpłatną dostawę kamienia, piasku i żwiru oraz dostarczając odpowiednią ilość robocizny pieszej i konnej.

Znamionowała tę pracę duża ofiarność społeczeństwa łowickiego i zrozumienie potrzeby dobrych dróg.

Poniższe zestawienie służy jako porównanie udziału świadczeń dobrowolnych w porównaniu do wydatków drogowych, poczynionych przez Sejmik Powiatowy

Rok	Sumy budżet. Sejmiku zł.	Świadczenia szarwarkowe: Ilość kamieni	Ilość żwiru i piasku	Ilość dni pieszych	Ilość podwód	Ilość gotówki z budżetów gminnych zł.	Razem suma świadczeń	% udziału gmin wydatkach Sejmiku na budowę dróg
1921	56.864	350	—	—	—	—	5.250	10%
1922	97.289	932	—	—	—	—	13.980	14%
1923	158.533	765	—	—	—	—	11.475	8%
1924	131.500	850	—	1.810	331	1.315	26.270	20%
1925	113.381	2.870	—	1.180	874	2.280	63.160	55%
1926	252 090	3.861	—	1.530	1.335	3.999	88.059	35%
1927	271.498	4 994	—	1.250	65	5.286	86.171	21%
1928	537.237	7.900	—	1.260	1.970	8.808	161.898	30%
1929	595.450	9.234	12.900	25.596	6.090	23.705	498.449	82%
1930	639.726	11 540	12.310	26.935	6.314	11.701	510.351	80%
1931	355.826	9 452	8.680	15.200	2.350	16.200	340.830	96%
Razem	3.209.394	52.748 m.³	33.890 m.³	74.761	20 229	73.294	1.805.893	

Jak widzimy z powyższego zestawienia samorząd łowicki w okresie ostatniego dziesięciolecia, a właściwie od 1925 r. wydał na budowę i utrzymanie dróg i mostów 5.015.281 zł. w czem świadczeń samorządu powiatowego 3.209.394 zł. i samorządu gminnego 1.805.887 zł., co stanowi około 52% wydatków samorządu powiatowego na drogi. Tak intensywna gospodarka drogowa musiała spowodować i wzrost ilości inwentarza drogowego, potrzebnego do budowy i remontu dróg. Rubryka ta przedstawia się dość imponująco, gdyż cały inwentarz drogowy, który w 1924 r. składał się tylko z jednego walca konnego wartości 1500 zł. obecnie stanowi tabor składający się z jednego walca parowego, jednego walca motorowego, trzech walców żelaznych konnych (jeden wypożyczony), pięć walców konnych lekkich o konstrukcji drewnianej, 11 włóków, 1 szufli kołowej, 2-ch szufli konnych, 1 kopacza rowów, 1 brony talerzowej, 4-ch pługów zwyczajnych, 1 traktora, 1 pługa trzyskibowego, 4-ch kilometrów kolejki i 30-stu wózków do robót ziemnych, 3 beczkowozy, 1 wóz mieszkalny, 2 wozy, oraz 1 samochód co łącznie przedstawia wartość przeszło 150.000 zł.

W zakończeniu powyższego zestawienia należy podnieść duże zrozumienie jakie w rozwoju sieci dobrych dróg wykazały gminy: Bąków i Jeziorko, a w nich gromady wsi Bąków, Łaźniki, Bogorja, Strugienice, Wierznowice i Urzecze a następnie Kocierzew, Wicie, Boczki, Łaguszew, Błędów i Różyce, w szczególności zaś radni p.p. Słomiany Andrzej z Łaguszewa, Madanowski Marcin z Boczek, Wróbel Józef z Błędowa, Wojciechowski z Wicia, Skwarnecki z Urzecza i Fabjański z Wierznowic.

Z urzędników samorządu gminnego największe zainteresowanie i inicjatywę wykazał sekretarz gminy Bolimów p. Jakób Wolff.

Kierownik
Oddziału Technicznego
Inż. Florjan Stankiewicz.

ZESTAWIENIE
wydatków i dochodów Pow. Związku Komunalego Łowickiego za okres 1931/32 r.

Nazwa działu	Wykonano w 1930/31 r.	Preliminowano na 1931/32 r.	Preliminowano na 1932/33 r. (po zatwierdz. przez władzę nadzorczą)			%
			Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem	
WYDATKI						
Administracja ogólna	90.526.15	85.184.—	78.376.—	. —	78.376.—	10.94
Majątek komunalny	121.36	12.096.—	200.—	11.316.—	11.516.—	1.61
Przedsiębiorstwa komunale	—	—	—	—	—	—
Spłata długów	147.590.27	114.396.—	76.560.—	—	76.560.—	10.68
Drogi i place publiczne	360.238.97	355.826.—	282.000.—	33.000.—	315.000.—	43.96
Oświata	5.925.—	6.417.—	10.233.—	—	10.233.—	1.43
Kultura i sztuka	2.342.95	4.750.—	3.950.—	—	3.950.—	0.55
Zdrowie publiczne	25.265.05	107.862.—	47.872.—	14.220.—	62.092.—	8.66
Opieka społeczna	9.271.93	9.361.—	7.585.—	—	7.585.—	1.06
Popieranie rolnictwa	140.713.63	169.931.—	95.161.—	—	95.161.—	13.28
Popieranie handlu i przemysłu	1.131.75	1.400.—	2.300.—	—	2.300.—	0.32
Bezpieczeństwo publiczne	12.000.—	8.500.—	8.000.—	—	8.000.—	1.12
Różne	12.243.02	8.884.—	5.984.—	39.787.—	45.771.—	6.39
	1.139.409.38	884.607.—	618.221.—	98.323.—	716.544.—	100.—
DOCHODY						
Majątek komunalny	7.787.18	6.500.—	5.748.—	—	5.748.—	0.80
Przedsiębiorstwa komunalne	25.892.75	36.732.—	29.981.—	—	29.981.—	4.19
Subwencje i dotacje	8.000.—	33.103.—	1.000.—	—	1.000.—	0.14
Zwroty	23.500.60	46.400.—	7.900.—	—	7.900.—	1.10
Opłaty administracyjne	100.—	1.000.—	100.—	—	100.—	0.01
Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	18.960.15	29.197.—	28.120.—	—	28.120.—	3.92
Dopłaty na utrzymanie dróg	13.500.25	18.400.—	5.100.—	—	5.100.—	0.71
Udział w podatkach państwowych	27.982.35	20.000.—	20.000.—	—	20.000.—	2.80
Dodatki do podatków państwowych	256.450.83	235.500.—	221.800.—	—	221.800.—	30.95
Podatki samoistne	569.659.16	396.890.—	342.330.—	—	342.330.—	47.78
Różne	456.88	3.876.—	212.—	—	212.—	0.03
Dopłaty na budowę dróg	10.400.—	—	—	5.100.—	5.100.—	0.71
Podatki inwestycyjne	59.421.84	49.353.—	—	49.153.—	49.153.—	6.86
Pożyczki	38.910.54	7.656.—	—	—	—	—
	1.109.622.53	884.607.—	662.291.—	54.253.—	716.544.—	100.—

Przeciętne obciążenie daninami na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego w okresie budżetowym 1932/33 r.: 1 hektara 6.08 zł., 1 mieszkańca 6.84 zł. Jak widzimy budżet Pow. Zw. Kom. a tem samem obciążenie ludności daninami od trzech lat stale zmniejsza się; budżet na b. r. w porównaniu z budżetem na 1930/31 r. zmniejszył się o 37.13% i w porównaniu z budżetem na 1931/32 r. o 19%.

Pomoc dla bezrobotnych nie jest filantropją lecz SAMOOBRONĄ.

Głos Nauczycielstwa Łowickiego.

Organ Oddziału Pow. Związku Nauczycielstwa Polskiego w Łowiczu
pod redakcją Zarządu Oddz. Pow. Z. N. P.

Sprawozdanie z pracy konferencyj rejonowych m. Łowicza w r. szk. 1931/32 r.

Zarząd konferencyj rejonowych po zanalizowaniu pracy zeszłorocznej i jej wyników, doszedł do wniosku, że dla utrzymania i pogłębienia zainteresowania nauczycielstwa do pracy na konferencjach, należy zmienić ich organizację i program. W tym celu opracował przewodniczący konferencyj rejonowych p. E. Fleming wspólnie z gronem nauczycielskiem szkoły Nr. 1 program pracy, uwzględniający jak najszerzej zainteresowania pedagogiczne i metodyczne ogółu nauczycielstwa m. Łowicza. Dla uchwalenia tego programu zostało zwołane zebranie nauczycielskie w dn. 22.X.-31 r., na którem projekt programu uzyskał ogólną aprobatę. Na zebraniu wymienionem został poza tem wybrany Zarząd konferencyj w składzie następującym: przewodniczący p. E. Fleming, p. o. kierownika szkoły powsz. Nr. 1, zastępca przewodniczącego — p. J. Perzyna, nauczyciel szkoły Nr. 2, sekretarz — p. Z. Blikle, nauczyciel szkoły Nr. 1, zastępca sekretarza — p. Z. Słonimski — nauczyciel szkoły Nr. 4.

W ciągu roku sprawozdawczego odbyło się ogółem *pięć konferencyj*, z czego *pierwsza i ostatnia — w szkole Nr. 1, druga — w szkole Nr. 3, trzecia — w gimnazjum żeńskiem, czwarta — w seminarjum nauczycielskiem.*

Na konferencjach zostały przeprowadzone następujące lekcje: z historji przez p. Thuguttównę — w oddz. IV, z języka polskiego — w odz. IV przez p. Kołodziejskiego i p. Szkolnickiego, z rachunków— w oddz. IV przez p. Cyrulińską, w oddz. VI z przyrody przez p. Halperna, z *geografji — w kl. V* przez p. Bluhm-Kwiatkowskiego, z *rysunków — w kl. III* przez p. Dargiewicza oraz z gimnastyki w oddz. I, III i V przez p. Stencelka Fr. i w kl. I przez p. Dan wską.

Również wygłoszono następujące referaty: 1) Jak uczyć gramatyki, 2) Pisemne algorytmy mnożenia i dzielenia liczb całkowitych—p. Blikle, 3) arytmetyczny sposób rozwiązywania równań—p. Pawlikowski, 4) Zainterewanie klasy w nauczaniu przyrody żywej pozakrajowej—p. Roguska, 5) Wychowanie państwowe—p. Zieliński, 6) Zagadnienie karności w wychowaniu,—p. Grzegory. 8) Wychowanie pozaszkolne, p. Słonimski.

Nadto na konferencjach rejonowych wygłoszono trzy sprawozdania z czasopism pedagogicznych, z czego jedno wygłosiła p. Warzycka, dwa p. Zieliński B.

Udział nauczycielstwa w dyskusji nad lekcjami i referatami był *bardzo czynny, żywy i utrzymany na wysokim poziomie.*

W związku z lekcjami, referatami i sprawozdaniami z czasopism wyłoniły się sprawy o dużem znaczeniu dla nauczania i wychowania na terenie m. Łowicza. Sprawy te ujęte w formie wniosków podajemy niżej.

W myśl przyjętego na zebraniu organizacyjnem wniosku rozszerzony został rejon konferencyjny przez zaproszenie do współpracy nauczycielstwa miejscowych szkół średnich i zawodowych, które w konfecji brało żywy i czynny udział.

W związku z tem został rozszerzony Zarząd konferencyj rejonowych, do którego weszli dodatkowo przedstawiciele szkół średnich, a mianowicie: p. Zieliński B. z gimnazjum żeńskiego, p. Warzycka z gimnazjum męskiego, p. Brzozowski ze seminarjum.

Sposób pracy na konferencjach rejonowych był następujący: na dwa tygodnie przed konferencją Zarząd rozsyłał do poszczególnych szkół listy zgłoszeń, zawierające tematy poszczególnych lekcyj lub referatów w części praktycznej na które zapisywało się nauczycielstwo według zainteresowania. W każdej konferencji uwzględniano pięć grup przedmiotowych a mianowicie: grupę języka polskiego i historji, 2) grupę matematyki i fizyki, 3) grupę przyrody i geografji, 4) grupę rysunków i robót ręcznych oraz 5) śpiewu i gimnastyki.

Jeżeli na którąkolwiek grupę zapisała się zbyt mała liczba uczestników, wówczas grupa ta była nieczynna, a zapisani na nią przechodzili do innej grupy. Po części szczegółowej odbywała się część ogólna, na której zazwyczaj wygłaszano referat z dziedziny wychowania oraz sprawozdanie z czasopism pedagogicznych, jak również omawiano i decydowano wnioski, wypływające z pracy grup przedmiotowych.

Na konferencjach w roku sprawozdawczym uchwalono następujące wnioski: 1) w sprawie zorganizowania ogrodu botanicznego międzyszkolnego w Łowiczu, 2) w sprawie powołania do życia sekcji wychowania, 3) w sprawie powołania do życia towarzystwa Opieki nad dzieckiem, 4) w sprawie fotosów kin i obecności młodzieży szkolnej na seansach kinowych.

Wyłoniona na konferencji komisja organizacyjna ogrodu botanicznego, pod przewodnictwem p. dyr. Roguskiej *nawiązała kontakt z magistratem m. Łowicza i uzyskała przyrzeczenie, że ogród taki zostanie założony przez magistrat na placu miejskim przy szkole Nr. 2*

Powołana na podstawie uchwały konferencji sekcja wychowania, w skład której weszli delegaci rad pedagogicznych wszystkich szkół łowickich oraz dyrekcje szkół średnich i kierownicy, odbyła kilka zebrań, na których opracowany został regulamin międzyszkolny. Regulamin ten po przedyskutowaniu na ostatniej konferencji rejonowej został przyjęty jednogłośnie i wobec tego zostanie wprowadzony do wszystkich szkół łowickich z początkiem roku szkolnego. Zorganizowanie Towarzystwa Opieki nad dzieckiem zostało odłożone do września r. bieżącego.

Frekwencja na konferencjach była bardzo dobra. Prelegenci do lekcyj, referatów i sprawozdań byli starannie przygotowani.

Na ostatniej konferencji został omówiony w ogólnych zarysach projekt organizacji konferencyj na rok następny, przyczem stwierdzono, że nowy sposób prowadzenia na ogół odpowiadał wymaganiom i zainteresowaniom nauczycielstwa i dlatego postanowiono prowadzić pracę na konferencjach podobnie jak w roku bieżącym z tem, że w części ogólnej zostaną uwzględnione tematy nietylko wychowawcze, lecz i z dziedziny ogólno-kształcącej oraz, że grupy przedmiotowe zostaną więcej usamodzielnione.

Biorąc pod uwagę całokształt prac należy stwierdzić, że konferencje rejonowe w roku sprawozdawczym dały bardzo poważne wyniki w pracy oraz zbliżyły nauczycielstwo wszystkich szkół łowickich na terenie pracy zawodowej nauczycielskiej, co ułatwiło realizację pilnych i ważnych zagadnień wychowawczych i dydaktycznych.

Kronika Związkowa i Szkolna.

Zamiana posady.

Jest do zamiany posada nauczycielska w 7 kl. szkole powszechnej w miasteczku oddalonym 8 km. od miasta wojewódzkiego na jakąkolwiek w pow. łowickim. Okolica zdrowa, las i rzeka na miejscu. Tania i dogodna komunikacja autobusowa przez cały rok. Warunki pracy dobre. Zamieniający się otrzyma pełny zwrot kosztów przeniesienia. Informacyj udziela kol. E. Fleming w Łowiczu.

KRONIKA.

— **Przejechanie przez pociąg.** W nocy z dnia 21 na 22 lipca r. b. około godz. 3-ej nad ranem za stacją kolejową Jackowice został przejechany przez kurjer Nr. 1303 przejazdowy H. Wesołowski, lat 46. W czasie zbliżania się pociągu Wesołowski usiłował przejść na drugą stronę toru i w tym czasie został uderzony i wciągnięty pod pociąg, który odrzucił go na tor pomiędzy szyny, wlokąc ciało na przestrzeni 64 metrów w stronę stacji Jackowice. Zwłoki zostały zauważone przez pociąg osobowy, obsługa którego powiadomiła dyżurnego ruchu na stacji Jackowice i wówczas dopiero zwłoki usunięto z toru. Wesołowski pozostawił żonę i czworo dzieci.

— **Ul. Kurkowa w Łowiczu** została zabrukowana przez Magistrat. Roboty ukończono w bieżącym tygodniu.

— **Elektrownia Miejska** w nocy z 27 na 28 b. m. zgasiła światło na ulicach miasta, aczkolwiek noc była bardzo ciemna i padał ulewny deszcz. „Niespodzianka” elektrowni sprawiła, że przechodnie znienacka wpadali do kałuż, a nawet zażywali przymusowej brudnej kąpieli na ul. Mostowej, Przyrynku i Rynku Kilińskiego w sztucznych jeziorach, powstałych z nadmiaru wody deszczowej, bo jak wiadomo nasze „kolektory miejskie“ nie przyjmują wód burzowych.

— **Nowa apteka w Łowiczu.** Dnia 14 lipca r. b. dokonano poświęcenia i otwarcia 3-ej publicznej apteki w Łowiczu—Rynek Kilińskiego 5 (Nowy Rynek), należącej do prowizora farmacji p. Józefa Urpszy, długoletniego inspektora farmaceutycznego. Apteka dyżuruje co 3-cią noc od dn. 1-go sierpnia r. b.

— **Wyprawa wodna harcerzy łowickich.** Jak już donosiliśmy w Nr. 23, w dniu 15 b. m. wyruszył z Łowicza zastęp harcerzy pod komendą druha Józefa Wierzbickiego na Międzynarodowy Zlot Skautów Wodnych nad jez. garczyńskiem na Pomorzu. Według ostatnio nadesłanego meldunku we wtorek dnia 26 b. m. wyprawa znajdowała się w Swieciu nad Wisłą. Wszyscy uczestnicy cieszą się najlepszem zdrowiem.

— **Strajk dorożkarzy łowickich.** Dnia 26 b. m. w ciągu połowy dnia dorożkarze strajkowali, demonstrując przeciwko obowiązkowi wykupywania przez nich świadectw przemysłowych.

— **Brak opieki.** Dnia 20 b. m. o godz. 11 m. 30 we wsi Wiskiennica-Górna, gm. Bąków, pow. Łowickiego, utopił się w gliniance Dałek Stanisław—Władysław, w wieku jeden i pół roku.

— **Pobicie.** Dnia 25 b. m. na szosie Warszawskiej pod Łowiczem w pobliżu „Tartaku Łowickiego“ został pobity przy użyciu noża J. Natan, rzeźnik, zam. w Łowiczu przy ul. Kilińskiego 15. Jak ustalono, sprawców było 3-ch, których zatrzymano. Jeden z nich S. Rupiński, zam. we wsi Zabostów Mały, gm. Kompina, pow. Łowickiego przyznał się do pobicia Natana. Natan otrzymał 4 rany cięte w okolicę lewego ramienia, łopatki i przedramienia. Zajście pobicia nastąpiło jako dalszy ciąg porachunków osobistych.

— **Pożary.** Dnia 23 b. m. o godz. 11 we wsi Chruślin, gm. Bielawy, pow. Łowickiego wybuchł pożar w zagrodzie należącej do K. Wojdy i Fr. Danycha. Pożar strawił dach na domu mieszkalnym, oraz częściowo sufit. Straty wynoszą 610 zł. Pożar powstał wskutek złej konstrukcji komina.

Dnia 24 b. m. o godzinie 9-ej we wsi Pilaszków, gminy Dąbkowice w domu mieszkalnym drewnianym krytym słomą, należącym do J. Sujkowskiego i A. Kreta, wynikł na strychu pożar, który pochłonął dach nad domem i częściowo ściany oraz niektóre rzeczy domowe i ubranie. Straty obliczone są na sumę 2500 zł. Pożar powstał przypadkowo z powodu złej konstrukcji komina.

Dnia 25 b. m. pomiędzy godz 2—3 nad ranem we wsi Kuzmy, gm. Lubianków, na szkodę J. Karwackiego, spaliła się stodoła drewniana i obora budowana z kamienia. Przyczyna pożaru narazie nie jest ustalona. Wypadków z ludźmi nie było. Straty poszkodowany oblicza na 5000 zł.

— **Ceny ziemiopłodów** notowane na rynku Łowickim w dn. 15 i 19 lipca 1932 r. Pierwsza liczba oznacza cenę z dn. 15, a druga z dn. 19 lipca. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. Żyto nowe 18—19, pszenica stara 23—24, owies 20—20, jęczmień 18—18 zł., kartofle młode 6—5.

Komitet Redakcyjny: **Z. Strzemżalski, F. Kręcicki, A. Bluhm-Kwiatkowski.** Redaktor odpowiedzialny: **Z. Strzemżalski.**

Wydawca: **Powiatowy Komitet Regjonalny w Łowiczu.** Druk. K. Rybackiego w Łowiczu.